

YHTEENVETO HAASTATTELUIDEN TULOKSISTA

Sara Simola
Helsingin Yliopisto

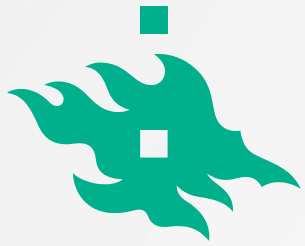
TIEDON TÄRKEYS

- Tiedon epävarmuus – tarvitaan enemmän tietoa esim. turvemaiden määrittelystä, päästöistä eri turvemailta ja erilaisissa olosuhteissa
- Tärkeää on siis käytäntöön viety tutkimustieto eri olosuhteisiin perustuvista päästöistä ja ratkaisuista
- Tarvitaan
  - Koulutusta ja käytännönläheistä viestintää
  - Ratkaisujen kehittämistä yhdessä viljelijöiden kanssa
  - Ylipäättänsä yhteistyön kehittämistä paikallisesti

VALTAKUNNALLISEN HUOMIOON OTETTAVIA TEKIJÖITÄ

- Kaikkien turvemaille kohdennettavien toimenpiteiden pitäisi lähteä ensisijaisesti vapaaehtoisuudesta – lisäksi omaisuudensuojan huomioiminen
- Turvemaille tarvitaan hallinnon tasolla selkeitä, johdonmukaisia ja pitkäjänteisiä tavoitteita ja suunnitelmia - maatalouspolitiikka koetaan ailahtelevaksi
- Se mitä maatalouden turvemaille tehdään ja missä määrin herättää epävarmuutta ruoantuotannon ja huoltovarmuuden turvaamisesta

VILJELIJÖIDEN KOKEMUSPERÄINEN TIETO TURVEMAISTA – VILJELYN KANNALTA HYVÄT JA HUONOT TURVEPELLOT

- Yleisesti ohuita turvekerroksia pidetään viljelyn kannalta hyvinä ravinteikkaina kasvualustoina, niitä pidetään parhaimpina ja viljelyvarmimpina peltoina – tällaiset pellot myös usein sellaisia joilla maalaji vaihtelee
- Paksumpi turpeiset maat mielletään ohut turpeisia maita useammin haastaviksi viljellä märkyys ja kantavuus ongelmien takia – toimiva ojitus mahdollistaa viljelyn, mutta ei takaa välttämättä, etteikö märkyys aiheuttaisi haasteita
- Nurmi koetaan viljelyvarmemmaksi ratkaisuksi märkyiden ja kantavuuden kannalta haastaville turvepelloille
- Säällä on vaikutusta siihen onko turvepelto viljelyn kannalta hyvä vai huono – sateinen ja märkä sää lisää viljelytekniisiä haasteita mm. kuivatuksen ja kantavuuden osalta, kuivina säinä turvemaiden kosteus lisää viljelyvarmuutta
- Turvepeltoja jotka koetaan käytännön viljelyn kannalta riittävän haastaviksi esim. ei toimivaa vesitaloutta, uusiminen/kyntö liian hankalaa, ei kannattavaa pitää normaalissa viljelykierrossa esim. luonnonlaitumina tai joutomaanakin – tällaiset yleensä paksuturpeisempia ”suopeltoja”

MAHDOLLISET KÄYTTÖMUODOT ERILAISILLE TURVEPELLOILLE

- Viljelyn kannalta hyviä turvepeltoja ei haluta mielellään ennallistaa tai metsittää - parhaana mahdollisena ratkaisuna nähdään nurmituotanto - sopii myös Nurmeksen karjavaltaiselle alueelle
- Nurmiviljelyä puoltaa myös se, että Nurmeksen alueella monet turvemaat sijaitsevat peltolohkoilla, joilla maalaji vaihtelee – peltolohkolla turvemaata saattaa olla vain pellon kulmassa tai erinäisinä läntteinä keskellä peltoa – tällöin koko peltoa kivennäismaineen ei mielellään uhrata kokonaan pois viljelystä muutamien turvemaakohtien takia
- Lisäksi jos erinäisiä toimenpiteitä (esim. metsitys) ruvetaan tällaisilla pelloilla kohdentamaan pelkästään turvemaakohdille ja se johtaa epämuodostuneisiin peltolohkoihin tai peltojen pirstaloitumiseen, on tällä vaikutuksia myös käytännön viljelyn kannalta – Nurmeksessä peltolohkokoot ovat jo valmiiksi pieniä
- Nurmenviljely koetaan ratkaisuna parhaaksi, koska se toimenpiteenä voidaan ulottaa myös kivennäismaille – tämä kuitenkin edellyttää, että mahdollisten turvemaiden nurmenviljelyn tukitoimenpiteiden pitäisi kattaa koko peltolohko, niitä ei voi vain rajata turvemaille

MAHDOLLISET KÄYTTÖMUODOT ERILAISILLE TURVEPELLOILLE

- Monivuotisten nurmien suhteen ollaan avoimia, mutta jonkun verran herättää kysymyksiä miten nurmen uusiminen tapahtuu käytännössä, jotta saadaan käyttökelpoinen sato
- Nurmenviljelyyn korotetulla vedenpinnalla suhtauduttiin varautuen
  - Ensinnäkin koetaan, että tietoa käytännön toimivuudesta ei ole tarpeeksi – erityisesti epäilyksiä herättää pellon kuivatus tarpeen vaatiessa, turvemaille märkyys ja kantavuusongelmia jo ilman tarkoituksella korotettua vedenpintaa
  - Lisäksi vedenpinnan korkeuden säätely ei välttämättä toimi kaikilla alueilla esim. Nurmeksen kumpuilevat maastot ja peltolohkojen korkeuserot
- Nurmen lisäksi ruokohelpi, joka on suosittu kuivike viljelijöiden keskuudessa, sekä energiapaju nähtiin mahdollisina tuotantokasveina turvepelloille
- Yleisesti kaiken viljelyn turvemaille pitäisi olla ensisijaisesti tuotantosuuntautunutta – ”hömppäviljely ei hyödytä ruoantuotantoa eikä päästöjen vähentämistä

MAHDOLLISET KÄYTTÖMUODOT ERILAISILLE TURVEPELLOILLE

- Päästöjä vähentävät toimenpiteet kannattaa ensisijaisesti kohdentaa ”suopelloille” ja muille hankalasti viljeltäville turvepelloille, jotka eivät olet aktiivisessa viljelyksessä – näitä löytyy myös jonkun verran Nurmeksen alueelta
- Ennallistaminen ja metsitys sopivat ratkaisuinä erityisesti näille viljelyn kannalta huonoille turvepelloille
- Kaikki tällaiset turvepellot eivät kuitenkaan ole viljelijöiden omistuksessa, vaan niitä on myös vuokrapeltoina, jolloin viljelijöiden mahdollisuudet tehdä toimenpiteitä näille pelloille ovat myös rajalliset
- Jotta tällaisia turvepeltoja voitaisiin ennallistaa ja metsittää, pitäisi toimenpiteet laajentaa viljelijäkunnan ulkopuolelle myös maanomistajiin/vuokranantajiin

MUUTOKSET MAATALOUDEN TURVEMAILLA LÄHTEVÄT TALOUDELLISISTA TUESTA JA PANOSTUKSISTA

- Jos maatalouden turvemaidilla halutaan tehtävän toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi, siihen pitää myös saada taloudellista tukea – ei saa haitata viljelijöiden toimeentulon mahdollisuuksia
- Markkinoiden kykyyn kompensoida päästöjen vähentämistä suhtaudutaan epäillen, vaikka optimaalisinta olisikin, että ilmastotoimet näkyisivät myös esim. tuotteista saadussa hinnassa – tästä syystä taloudellisen korvauksen nähdään tulevan todennäköisesti ensisijaisesti maataloustukien/julkisen tuen muodossa
- Taloudellisilla tekijöillä, kuten markkinoilla ja maataloustuilla on jo nyt vaikutusta siihen, miten turvepeltoja käytetään

MUUTOKSET MAATALOUDEN TURVEMAILLA LÄHTEVÄT TALOUDELLISISTA TUESTA JA PANOSTUKSISTA

- Esimerkiksi Nurmeksen alueella ei ole tällä hetkellä tarpeeksi kysyntää nurmirehulle, jotta kasvinviljelytilojen olisi ylipäättänsä kannattavaa viljellä nurmea
  - Jos viljelyn kannalta huono turvepelto on maataloustukien piirissä, sen käyttötarkoituksen määrittää pitkälti se mihin saadaan ympäristökorvaukset – pidetään esim. luonnonlaitumina
  - Nykyiset turvemaille kohdennettavat maatalouden ympäristöjärjestelmän toimenpiteet eivät ole välttämättä tarpeeksi kannattavia niitä harkitseville viljelijöille
- Meiltä puuttuu tällä hetkellä tarpeeksi toimivat ohjauskeinot?

MUUTOKSET MAATALOUDEN TURVEMAILLA LÄHTEVÄT TALOUDELLISISTA TUESTA JA PANOSTUKSISTA

- Yksivuotisten viljojen viljelystä nurmituotantoon siirtyminen edellyttää tällöin taloudellista kannustinta kasvinviljelytiloille
- Viljelyn kannalta huonojen turvepeltojen ennallistaminen ja metsitys ei vaadi välttämättä suuriakaan taloudellisia korvauksia, koska ne ovat tilan tuotannon kannalta merkityksettömiä eikä niistä tälläkään hetkellä välttämättä ole erityistä taloudellista hyötyä
- Alueilla kuten Nurmes, joilla maanviljely on hiipumassa, pellon tarve aktiiviseen ruoantuotantoon vähenee - tällöin saattaa myös olla taloudellisilla korvauksilla helpompi ohjata turvemaita muunlaisiin (käyttö)muotoihin

NURMEKSESSA EI OLE PULAA PELLOISTA JA TURVEMAIDEN MERKITYS ON PIENI

- Nurmeksen alueella aktiivisen maatalouden/kotieläintilojen määrä vähenee, jolloin toisaalta peltoja on myös tarjolla niitä tarvitseville
- Maan raivaamista pellonhankintamuotona ei nähdä järkevänä – tällöin orgaanisten maiden raivauskieltoa ei nähdä myöskään ongelmana
- Yleisesti Nurmeksen alueella turvemaiden suhteellinen osuus on pieni, joten niiden käytön rajoittamista ei nähdä välttämättä niin merkittävä uhkana alueen tiloille ja maataloudelle
- Tämä on kuitenkin tilakohtaista – myös Nurmeksessa on tiloja, joiden peltopinta-alasta turvemaiden osuudella voi olla merkitys tilan ja sen toiminnan esim. rehuntuotannon kannalta

ENNALLISTAMINEN JA METSITYS NURMEKSESSA – ALUEELLISET VAIKUTUKSET

- Nurmeksessa on valtakunnallisesti arvokkaita maaseudun kulttuurimaisemia, jolloin myös maisema arvot pitää ottaa huomioon – varsinkaan metsitystä ei nähdä hyvänä ratkaisuna kaikkialle
- Nurmenviljelyn lisäksi ennallistaminen esim. kosteikoiksi saattaisi tältä kannalta olla parempi ratkaisu – avoimempi maisema
- Lisäksi kosteikoista voi olla myös muita hyötyjä, esim. ravinteiden pidättäminen vesiensuojeluksi
- Ennallistamisen ei kuitenkaan pidä sisällään mahdollisuutta elinkeinon ylläpitämiseen – vaikka turvemaiden suhteellisen osuus Nurmeksen alueella on pieni, niiden tilakohtainen merkitys vaihtelee, minkä lisäksi se ei ole optimaalinen ratkaisu tiloille, jotka pyrkivät laajentamaan ja lisäämään tuotantoa

TILUSJÄRJESTELYT

- Koska Nurmeksen alueella aktiivisten tilojen ja viljelijöiden määrä vähenee, voisi esimerkiksi lopettavien tilojen kivennäismaita ohjata jatkaville/laajentaville tiloille ja turvemaita puolestaan ohjata pois viljelystä
- Myös potentiaalisia ennallistamiskohteita turvemaita voisi kartoittaa ja jos viljelijät eivät halua kosteikkaa maillensa, tilusjärjestelyillä voidaan ohjata vaihtoehtoista kivennäispeltoa tilalle